

Najważniejsze, by wspierać

Konferencja dla nauczycieli
20 kwietnia 2016

20 kwietnia 2016 roku w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej odbyła się konferencja dla nauczycieli pt. Najważniejsze, by wspierać.

Organizatorami było Polskie Towarzystwo Dysleksji (PTD) Oddział we Wrocławiu oraz Nauczycielski Ośrodek Edukacyjny (NOE).

W ramach konferencji odbyły się cztery wykłady:

- Terapia pedagogiczna – praca z uczniem starszym – Renata Czabaj
- Wspomaganie rozwoju umiejętności uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki – Celina Tuszyńska-Skubiszewska
- Motywowanie do nauki uczniów z trudnościami i niepowodzeniami edukacyjnymi – dr Renata Bibik
- TIK w terapii pedagogicznej – dr Elżbieta Szala

Pani Elżbieta Szala, przewodnicząca PTD Oddział we Wrocławiu przywitała gości i uczestników, przedstawiła cele konferencji oraz prelegentów oraz zaprezentowała działalność PTD we Wrocławiu. Podkreśliła, że PTD jest po to, by:

- pomagać dzieciom i młodzieży z dysleksją rozwojową;
- wspierać ich rodziców i nauczycieli w codziennej pracy;
- inicjować i promować działania społeczne, których celem jest stwarzanie warunków do pełnego rozwoju dzieci i młodzieży z dysleksją rozwojową.

Następnie pani Elżbieta Kwak przedstawiła ofertę wydawniczą i edukacyjną Nauczycielskiego Ośrodka Edukacyjnego oraz Wydawnictwa Operon.

WYKŁADY

Terapia pedagogiczna - praca z uczniem starszym - Renata Czabaj

Obrady konferencji rozpoczęła pani Renata Czabaj. Prelegentka bardzo szczegółowo omówiła metody pracy z uczniem takie jak: elementy dramy, techniki relaksacyjne, techniki zapamiętywania i koncentracji, rozmowa psychologiczna, techniki ćwiczenia pamięci (wizualizacja, słowa haki, metoda Ortograffiti).

Pani Renata Czabaj podkreśliła jak ważne jest skuteczne komunikowanie i zaznaczyła, że aby tak komunikować się należy zacząć od słuchania. Prelegentka nie tylko zaprezentowała ćwiczenia wspierające twórcze myślenie, ale także zaangażowała uczestników konferencji do wykonania wybranych ćwiczeń. Przykłady zadań: rozwijanie myślenia, skojarzenia, ćwiczenia wyobraźni, twórcze zastosowanie przedmiotów.

Pani Renata Czabaj omówiła także techniki zapamiętywania i koncentracji. Przykładem mogą być metody: mnemotechnika czy rymowanie. Podkreśliła, że zapamiętywanie nie może być przypadkowe – to jest mechanizm i tylko wtedy jest skuteczny, gdy przestrzegane są określone zasady. Zwróciła także uwagę na znaczenie gimnastyki oczu przed i w trakcie czytania i podała przykłady ćwiczeń.

Renata Czabaj

Na zakończenie wykładu prelegentka przedstawiła elementy prowadzonych zajęć terapeutycznych:

- rozmowa z uczniami na określony temat (ćwiczenia w mówieniu),
- ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem,
- sprawdzenie rozumienia czytanego tekstu,
- zajęcia ruchowe - usprawniające i angażujące motorykę.

Dodała, że optymalny czas prowadzenia takich zajęć to 90 minut. Swoje wystąpienie pani Renata Czabaj zakończyła słowami, że nauka ma być przyjemnością. Nad problemem trzeba pracować, ponieważ nie jest się dyslektykiem przez całe życie.

Wspomaganie rozwoju umiejętności uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki - Celina Tuszyńska

Jako wprowadzenie do tematu prelegentka omówiła obszary dostosowań edukacyjnych. Podkreśliła, że dostosowanie powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, a nie zmianie treści powodującej obniżenie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną. Wymieniła także wymagania edukacyjne: podstawa nauczania i zawarte w niej wymagania, wymagania określone przez nauczycieli i kryteria wymagań.

W dalszej części wykładu pani Celina Tuszyńska podała definicję dyskalkulii, a następnie przybliżyła ją w oparciu o przykłady zadań rozwiązywanych przez uczniów wykazując, jakie problemy mają dzieci z przetwarzaniem informacji. Prelegentka pokazała różnice i powiązania między dyskalkulią a dysleksją.

Omówiła także najczęstsze przyczyny trudności w nauce matematyki systematyzując je jako: zwyczajne (są to trudności, na które napotykają dzieci w procesie poznawczym, nadmierne (np. zbyt wymagający nauczyciel oraz zbyt trudny czy ambitny podręcznik) i w końcu specyficzne (powstają wówczas, gdy dziecko mimo wkładanego wysiłku nie potrafi sobie poradzić).

Celina Tuszyńska

Motywowanie do nauki uczniów z trudnościami i niepowodzeniami edukacyjnymi - dr Renata Bibik

Prelegentka wyjaśniła pojęcie niepowodzenia szkolnego jako rozbieżność między celami edukacji, a osiągnięciami szkolnymi uczniów. Następnie zgłębiła temat doświadczeń nabywanych podczas edukacji uczniów z dysleksją oraz ich następstw, czyli zaburzeń w obrazie własnej osoby lub w funkcjonowaniu społecznym. W dalszej części wykładu pani Renata Bibik zaprezentowała wybrane aspekty profilu psychologicznego ucznia z dysleksją. Omówiła często występujące zniekształcenia poznawcze, które mogą dotyczyć siebie (cech czy właściwości), dotyczące zadania oraz własnych możliwości i umiejętności w zakresie danego przedmiotu, dotyczyć innych osób, dotyczyć przyczyn niepowodzeń.

Podkreśliła, że w związku ze zniekształceniami poznawczymi w konsekwencji uczniowie nie dostrzegają związku między swoim działaniem a jego rezultatem.

Ważnym aspektem profilu psychologicznego ucznia z dysleksją jest syndrom porażki.

Prelegentka zaznaczyła, że konsekwencją nagromadzenia się negatywnych doświadczeń mogą być: zniechęcenie i brak motywacji, które przewijają się w postawach bądź depresyjno-lękowej, unikowej bądź agresywno-rozszerzeniowej.

W dalszej części wykładu pani Renata Bobik skoncentrowała się na tym jak zachęcić dziecko, by łatwiej i chętniej uczyło się. Szczegółowo omówiła zagadnienie kształtowania się poglądów na motywację i narzędzia do wykorzystania przez nauczyciela:

- behawioralne teorie wzmocnienia (nagradzanie, karanie, kontrola
- teorię potrzeb (zaspokojenie potrzeb podstawowych – konkurencyjnych dla potrzeb związanych z uczeniem i rozwojem)
- teorię motywacji wewnętrznej (podkreślenie w materiale tego co wiąże się z zainteresowaniami uczniów, pozwalanie na samodzielne wybory).

Dyskalkulia

Te właśnie dzieci wymagają szczególnej specjalistycznej pomocy. Pani Celina Tuszyńska proponowała wiele atrakcyjnych zabaw matematycznych wykorzystywanych w terapii dyskalkulii. Zabaw przy pomocy domina, kostek sześciennych czy kart do gry.

Dzieci są różne i mają różne talenty. Nauczyciel powinien podjąć konkretne kroki w postępowaniu z uczniem mającym trudności w uczeniu się matematyki i dostosować dla niego metody i formy.

Pani Celina Tuszyńska omówiła także przykłady objawów zaburzeń w orientacji przestrzennej i ich wpływ na naukę matematyki m.in. takie jak: przestawianie cyfr w liczbach np. 35-53, odczytywanie liczb od prawej do lewej strony np. 128 – osiemset dwadzieścia jeden, mylenie znaków matematycznych, trudności z prawidłowym umieszczaniem liczb w kolumnach czy kłopoty ze stosowaniem kolejności wykonywania działań. Dla ułatwienia pracy z uczniami z dyskalkulią oraz zwiększenia jej efektywności proponowała korzystanie z gier matematycznych czy zabaw tworzących skojarzenia z pojęciami matematycznymi. Podsumowując podała wnioski:

- Powinniśmy pamiętać, że każdy uczeń jest inny, nawet jeśli ma podobne możliwości i potrzeby.
- Nie ma jednej recepty na sukces ucznia.
- Nie należy zrażać się niepowodzeniami w pracy z dzieckiem, ważne jest dostrzeganie nawet drobnych sukcesów.

Motywowanie do nauki

Prelegentka przedstawiła także zasady motywacji typu oczekiwanie – wartość. Zaprezentowała działania, które mogą podjąć nauczyciele w zakresie motywowania uczniów do nauki. Podała „prosty przepis” na motywowanie polegający m.in. na wskazaniu uczniowi błędnej podstawy jego wnioskowania o sobie, innych czy zadaniu. Podkreśliła jak ważna jest ochrona wiary w siebie u uczniów z negatywnymi przekonaniami motywacyjnymi np. poprzez rozmowę z uczniem i zadawanie odpowiednich pytań.

Podała także przykłady jak radzić sobie z negatywnymi przekonaniami uczniów i przedstawiła techniki radzenia sobie z obiekcjami uczniów. Pani Renata Bibik zwróciła w swoim wystąpieniu uwagę na najczęściej popełniane przez nauczycieli błędy i przedstawiła sposoby na budowanie dobrej atmosfery w relacji z uczniami.

Renata Bibik

Na zakończenie przekazała uczestnikom cenne wskazówki:

- Wierz w ucznia, jego możliwości i szansę powodzenia
- Nie narażaj na dodatkowy stres
- Zważaj na to co do niego mówisz
- Stosuj aktywne metody pracy
- Udzielaj konstruktywnej informacji zwrotnej
- Nie rezygnuj ...

Technologia informacyjna i komunikacyjna w terapii pedagogicznej - dr Elżbieta Szala

Prelegentka podkreśliła, że technologia jest nie tylko wszechobecna w życiu współczesnych uczniów, ale jest niezbędna do życia i pracy w społeczeństwie informacyjnym, co przekłada się na zmiany w zakresie wykorzystania metod pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. TIK to narzędzie w pracy z dziećmi ułatwiające dostęp do wiedzy. Pani Elżbieta Szala zaznaczyła, że w terapii pedagogicznej technologie informacyjno-komunikacyjne wykorzystywane są przede wszystkim do pracy indywidualnej, a nauczyciel czy terapeuta ma ogromne możliwości w zakresie wyboru odpowiednich multimedialnych dla swoich podopiecznych.

Następnie zaprezentowała dostępne multimedia w edukacji ze względu na różne formy przekazu informacji (tekst, dźwięk, obraz, animacje, film):

- Platformy edukacyjne, e-learning, multimedialny sprzęt
- Wspomaganie procesu nauczania i uczenia się
- Wspomaganie diagnozy i terapii dzieci
- Interaktywne gry, e-podręczniki.

Elżbieta Szala

Kolejną część wystąpienia prelegentka poświęciła na szczegółowe omówienie zasad doboru i wykorzystania programów komputerowych. Podkreśliła, że programy dla uczniów z dysfunkcjami wykorzystujące TIK powinny być starannie przygotowywane przez specjalistów takich jak: psycholodzy, pedagodzy, eksperci z dziedziny neuropsychologii. Powinny być także dostosowane do potrzeb i wieku dziecka: polecenia czytane przez lektora, zindywidualizowane poziomy trudności, gry bez przemocy. Ważna jest także funkcja motywacyjna.

Pani Elżbieta Szala omówiła korzyści edukacyjnych programów edukacyjnych:

- ułatwiają zdobywanie wiedzy ćwiczą logiczne myślenie i kojarzenie faktów,
- uczą wytrwałości i cierpliwości,
- rozwijają umiejętność anali-

tycznego i strategicznego myślenia, rozwijają inteligencję, dodają pewności siebie. Przedstawiła także zalety multimediiów w kontekście pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wykazała jakie zalety przynosi korzystanie z multimediiów w terapii dysleksji. Są to m.in. możliwość przypominania i powtarzania (deficyt pamięci),

Technologia

uczenie przez interakcje, które wspierają zapamiętywanie przez angażowanie kilku zmysłów, możliwość kontrolowania i monitorowania tempa uczenia się.

Na zakończenie prelegentka zaproponowała nauczycielom wykorzystanie w terapii pedagogicznej metod nauczania na odległość, które mogą stać się alternatywnym, skutecznym rozwiązaniem, uwzględniają-

cym indywidualne potrzeby i możliwości uczniów. Nauczanie na odległość przynosi korzyści zarówno uczniom jak i nauczycielom. Ci pierwsi uczą się we własnym tempie i dogodnym dla siebie czasie, uczą się samodzielnie i samokontroli, współpracują z rówieśnikami, wykorzystują bliskie im środowisko (TIK), co zwiększa ich motywację do pracy. Nauczyciele (terapeuci) natomiast podnoszą standardy nauczania m.in. poprzez indywidualizację zajęć, podnoszą ich atrakcyjność, mają możliwość prowadzenia zajęć indywidualnych i grupowych, mogą wielokrotnie korzystać z opracowanych materiałów i oszczędzać czas. Pani Elżbieta Szala podkreśliła, że wykorzystanie technologii w terapii nie zwalnia od stosowania się do ogólnych zasad i zaleceń terapeutycznych i systematycznej kontroli uczniów.

